

І. В. Білан

*Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя, м.Ніжин
e-mail .inna.vashenko2012@gmail.com
Науковий керівник – Лосєва Н. М.,
професор, доктор педагогічних наук*

РОЗВИТОК КУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Сучасний світ потребує не лише технологічних реформ, а й культурно-ціннісних. Саме цінності і культурні потреби впливають на розвиток суспільства, матеріальну і духовну діяльність людини. Сучасному світу потрібна людина розумна, культурна, творча, продуктивна. Тому виховання особистісних якостей, культури мислення, життєвих пріоритетів, формування культурних, етичних та естетичних цінностей є першочерговим завданням освіти.

Дослідники В. Бітаєв, Ю. Богущий, М. Бровко, П. Герчанівська, О. Добровольська, А. Залужна, О. Овчарук, М. Попович, Ю. Сабадаш, В. Чернець, В. Шульгіна, О. Яковлев та інші аналізують питання формування ціннісно-сміслових засад людського існування у просторі культури та розкривають нові смисли категоріального апарату, породженого соціокультурним контекстом сьогодення. Учені зазначають, що саме духовна культура людини дозволяє їй стати зрілою, посправжньому самореалізуватися в житті та професії, оскільки існує взаємозв'язок між пізнавальними та емоційними процесами пізнання [1]. Культурно-ціннісні орієнтири як частина загальної духовної культури особистості передбачає вміння відрізнити прекрасне від потворного у будь-якій сфері життя. Саме тому одним з головних завдань освіти є формування культурних компетентностей особистості: етичних, естетичних тощо. Завжди цю історичну місію виховання матеріальних, культурних та духовних цінностей покоління виконував вчитель, викладач й, отже, мова йде і про розвиток цих цінностей і компетентностей також у освітян, майбутніх вчителів. Це питання сьогодні є вельми актуальним, оскільки сучасність пропонує новий термін «кліпова культура». Одним з варіантів сучасної масової культури є вищезгадана кліпова культура, де поєднані реклама та примітивні потуги на загальну культуру. Сьогодні це найпоширеніший вид телевізійного контенту й, навіть, вже театру, балету, літератури. Конвеєрні кадри відео, музики, танцювальних рухів, еротичних елементів є сьогодні, на жаль, одним з основних засобів сучасної культури суспільства. І це певним чином зумовлене запитамі нашого сучасного інформаційного суспільства, що формує новий простір. Дійсно, «традиційні системи прийомів та засобів художнього формотворення активно доповнюються сучасними візуальними, комунікативними та арт-практиками (дизайн, мода, реклама, іміджмейкінг) пріоритетністю візуального над вербальним, підсвідомого над свідомим» [2].

Деклараційні вимоги щодо необхідності посилення духовно-культурного розвитку людини, на жаль, не завжди пов'язані з конкретною діяльністю освітніх закладів. Зрозуміло, що значну роль у вихованні культурно-ціннісних орієнтирів учнів чи студентів різноманітних освітніх закладів відіграють керівники цих закладів, оскільки від їх особистості, їх ціннісних смислів часто залежить стиль навчально-виховного процесу освітнього закладу [3]. Чи ректор вишу або директор школи спрямовує зусилля педагогічного колективу лише на розумовий розвиток учнів, чи також піклується про виховання культурної особистості.

Зазначимо, що свій внесок у культурний розвиток людини робить кожний навчальний предмет. Навчальна діяльність з кожного предмету є тим головним

компонентом культурно-естетичної компетентності, що формується в процесі естетичної діяльності через практичний досвід при вивченні певного навчального предмету. Ми вважаємо, що учнів необхідно навчити бачити естетику навчальної дисципліни у контексті реальних явищ, предметів мистецтва. І математика має неабиякий інструментарій для виконання цього непростого завдання, недарма ж її називають «витонченим мистецтвом». Реальна краса правильних багатогранників в архітектурних спорудах, у мистецтві на картинах Сальвадора Далі «Тайна вечеря», «Гіперкубічне тіло» чи А. Дюрера «Меланхолія», у гравюрах М. Ешера тощо. Обговорення відомого правила «золотої пропорції» в картинах художників, у роботах сучасних фотографів викликає не лише інтерес учнів чи студентів, а й їх подібні самостійні дослідження з подальшою презентацією. Фрактали, комп'ютерна графіка, методи математичного моделювання, різні формули – невичерпні джерела краси [4; 5]. Недарма Пуассон стверджував, що «життя прикрашається двома речами: безпосереднім вивченням математики та її викладанням». Тому, на нашу думку, викладачі закладів вищої чи середньої освіти усіх навчальних предметів взагалі, й математики зокрема, мають приділяти більше уваги формуванню естетичної компетентності своїх учнів в умовах гуманістично-демократичної концепції освіти XXI століття.

Література

1. Лосева Н.М. Взаємозв'язок емоційних і пізнавальних процесів у навчанні / Н.М.Лосева // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки. Зб. наук. пр.– Київ-Запоріжжя.–2002. Вип 24.- С. 81-84.
2. Овчарук О. Парадигмальні виміри ідеалу людини у просторі культури / автореферат дис. н. с. док. к.: 26.00.01 / Київ. нац. акад. кер. к. кул.і мист. Київ, 2018, 38 с. <https://nakkkim.edu.ua/images/Special-Science-Council/Materialy-Dysertaciy/2018-Ovcharuk/autoref-ovcharuk.pdf>
3. Лосева Н.М. Сучасний підхід до вивчення особистості керівника освіти / Н.М. Лосева, Е.К. Степаненко // Педагогіка і психологія – 3(68). – 2010. – С. 64-73.
4. Волошинов А.В. Математика и искусство. М.:Просвещение, 1992. 83 с
5. Losyeva N. Helping child to learn mathematics/ N. Losyeva, D. Gubar, V.Puzurov // FAMA – Family Math for Adult Learners/ Family and communities in and out of classroom: Ways to improve mathematics' achievement – Barcelona, 2011. – P. 98-105.

Анотація. Білан Інна Віталіївна. **Розвиток культурних компетентностей засобами математичних дисциплін.** *Порушена проблема необхідності посилення культурної складової у навчальному процесі різноманітних освітніх закладів. Обґрунтовано значущість розвитку культурних компетентностей. Наведено деякі можливості розвитку естетичної компетентності засобами математичних дисциплін.*

Ключові слова: *розвиток, культурна компетентність, заклади освіти, математичні дисципліни.*

В. П. Бондаренко

*Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка, м. Полтава
bondarenkoveronika48@gmail.com*

*Науковий керівник – Москаленко О. А.,
кандидат педагогічних наук, доцент*

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

На сьогоднішній день розвиток українського суспільства вимагає якісно нового